

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2020թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2020թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններից կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԵՄՍԽ կանոնագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԵՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհարժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ Ընկերությունը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Մենք նաև՝

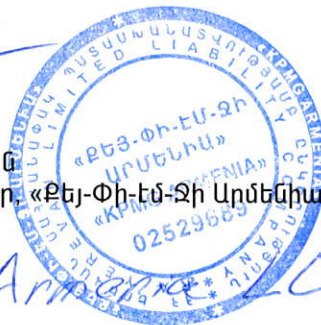
- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարա չեն, ձևափոխել մեր

կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը: գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Տիգրան Գասպարյան
Ղեկավար գործընկեր «Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
30 հունիսի 2021թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն 2020թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ.
Հասույթ	5	21,978,309	21,485,238
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(13,862,052)	(13,785,448)
Համախառն շահույթ		8,116,257	7,699,790
Այլ եկամուտ		164,176	181,267
Իրացման ծախսեր	7	(3,482,806)	(3,326,498)
Վարչական ծախսեր	8	(1,756,865)	(1,846,266)
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ		(786,874)	(360,429)
Այլ ծախսեր		(326,580)	(259,093)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		1,927,308	2,088,771
Ֆինանսական եկամուտ	9	272,369	4,898,043
Ֆինանսական ծախսեր	9	(5,042,266)	(4,859,566)
Չուտ ֆինանսական (ծախսեր)/ եկամուտ		(4,769,897)	38,477
(Վնաս)/շահույթ նախքան հարկային փոխհատուցումը		(2,842,589)	2,127,248
Հարկային փոխհատուցում	10	1,057,650	-
(Վնաս)/շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ/(վնաս) տարվա համար		(1,784,939)	2,127,248

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2021թ. հունիսի 30-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Մարիաննա Շահինյան
Գլխավոր տնօրեն

Գրիգոր Ղազարյան
Գլխավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթացակարգվի 10-ից 57-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	11	1,740,468	2,076,938
Ոչ նյութական ակտիվներ	12	30,304,296	30,035,719
Հետաձգված հարկային ակտիվ	10	1,018,460	-
Այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ		87,580	43,505
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		33,150,804	32,156,162
Պաշարներ	13	2,702,381	2,643,301
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	14	5,190,723	4,594,625
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	7,125,820	4,173,278
Ընթացիկ ակտիվներ		15,018,924	11,411,204
Ընդամենը ակտիվներ		48,169,728	43,567,366
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		3,000,000	3,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		178,529	174,175
Կուտակված վնաս		(6,954,560)	(5,169,621)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	16	(3,776,031)	(1,995,446)
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	18, 23(ա)	38,620,795	35,163,349
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	19, 23(դ)	2,917,019	2,412,683
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	10	-	43,544
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		41,537,814	37,619,576
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	18, 23(ա)	731,000	6,100
Վարկեր և փոխառություններ	20	5,759,636	5,306,082
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	3,917,309	2,631,054
Ընթացիկ պարտավորություններ		10,407,945	7,943,236
Ընդամենը պարտավորություններ		51,945,759	45,562,812
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		48,169,728	43,567,366

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2020թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	2,500,000	174,175	(7,296,869)	(4,622,694)
Համապարփակ եկամուտ				
Շահույթ տարվա համար	-	-	2,127,248	2,127,248
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	-	2,127,248	2,127,248
Գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ				
Ներդրումներ և բաշխումները				
Սովորական բաժնետոմսերի թողարկում	500,000	-	-	500,000
Ընդամենը ներդրումներ և բաշխումներ	500,000	-	-	500,000
Ընդամենը գործառնություններ Ընկերության սեփականատերերի հետ	500,000	-	-	500,000
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	3,000,000	174,175	(5,169,621)	(1,995,446)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	3,000,000	174,175	(5,169,621)	(1,995,446)
Համապարփակ վնաս				
Վնաս տարվա համար	-	-	(1,784,939)	(1,784,939)
Հարկային դրույքի փոփոխություն	-	4,354	-	4,354
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	-	4,354	(1,784,939)	(1,780,585)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	3,000,000	178,529	(6,954,560)	(3,776,031)

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 57-րդ-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 2020թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթզ.	2020թ.	2019թ.
Գործառնական գործունեություն			
Վանառքից՝ ներառյալ ԱԱՀ ստացումներ		21,625,272	23,104,329
Վճարում մատակարարներին		(7,805,561)	(8,601,886)
Վճարում աշխատակիցներին		(5,489,729)	(5,326,451)
Վճարում հարկերի գծով		(4,822,284)	(5,155,841)
Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների վճարում		(6,100)	(2,001,200)
Այլ ստացումներ/վճարումներ		(174,699)	(137,409)
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		3,326,899	1,881,542
Ներդրումային գործունեություն			
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(565,185)	(250,935)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,178)	(12,707)
Ստացված տոկոսներ		272,369	108,297
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(293,994)	(155,345)
Ֆինանսավորման գործունեություն			
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից		-	500,000
Վճարված տոկոսներ		(74,955)	(149,868)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		(74,955)	350,132
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/ (նվազում)		2,957,950	2,076,329
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի		4,173,278	2,097,672
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքները դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների համար		(5,408)	(723)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	15	7,125,820	4,173,278

Ընկերության ոչ դրամային ներդրումային գործունեությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ի (գ) կետում:

2020թ. ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու կազմակերպություն	11	16. Կապիտալ և պահուստներ	26
2. Պատրաստման հիմունքներ	12	17. Կապիտալի կառավարում	26
3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	18. Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	27
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	19. Օժանդակ ակտիվներին վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	27
5. Հասույթ	13	20. Վարկեր և փոխառություններ	28
6. Վաճառքի ինքնարժեք	18	21. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29
7. Իրացման ծախսեր	18	22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	30
8. Վարչական ծախսեր	19	23. Կոնցեսիայի պայմանագիր	37
9. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր	20	24. Պայմանական դեպքեր	40
10. Ծահութահարկի գծով ծախս	20	25. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	41
11. Հիմնական միջոցներ	23	26. Չափման հիմունքներ	42
12. Ոչ նյութական ակտիվներ	24	27. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	43
13. Պաշարներ	25	28. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	56
14. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	25		
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25		

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Վեոյիա Ջուր» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) գրանցվել է 2016թ. նոյեմբերի 16-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության Քաղաքացիական օրենսգրքի սահմանման համաձայն:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0025, Արշակունյաց փող. 66ա:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը Հայաստանում ջրամատակարարման, ջրահեռացման ու կոյուղու սպասարկման ծառայությունների մատուցումն է և ջրի բաշխիչ ցանցի աշխատանքի բարելավումն է: Ընկերությունն իր գործունեությունը սկսել է 2017թ. հունվարի 1-ին, երբ ուժի մեջ մտավ 2016թ. նոյեմբերի 16-ին Ընկերության, «Վեոյիա Օ - Կոմպանի Ժենեդալ դե Օ», Ֆրանսիա («ԿԺՕ») և ՀՀ կառավարության ի դեմս ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության Ջրային կոմիտեի («Շնորհատու»), միջև կնքված տասնհինգամյա պայմանագիրը («Կոնցեսիայի պայմանագիր»): Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է ջրարաշխման և կեղտաջրերի հեռացման համակարգ («Ենթակառուցվածք»), ինչպես նաև այլ սարքավորումներ և նյութեր («Օժանդակ ակտիվներ»): Կոնցեսիայի պայմանագրի մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություններ 18-ում, 19-ում և 23-ում:

Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների սակագները կարգավորվում և հաստատվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից՝ Կոնցեսիայի պայմանագրի համաձայն:

Ընկերությունն ամբողջությամբ պատկանում է ԿԺՕ-ին: Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպություն և վերջնական վերահսկող կողմն է հանդիսանում «Վեոյիա Ինվայրմենթ ՍԱ»-ը: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 25-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող ընկերությունների համար: Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին վերսկսված զինված հակամարտությունը Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ, որին հաջորդեց հրադադարի համաձայնագիրը, և COVID-19 բռնկումն ավելի են մեծացրել Հայաստանի Հանրապետության գործունեություն իրականացնելու պայմանների հետ կապված անորոշության մակարդակը:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկլարացիայի գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկլարացիայի գնահատականից:

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության վերաբերյալ հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկլարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը (բացառությամբ իրական արժեքի չափումը), որոնք ենթադրում են հաջորդ ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 23 (ա) – Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունների չափում,
- Ծանոթագրություն 23 (դ) – Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ,
- Ծանոթագրություն 22 (գ) (ii) – ամուտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ,
- Ծանոթագրություն 10 – հետաձգված հարկային ակտիվի ճանաչում:

Իրական արժեքի չափում

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև փոխանցումներն Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարվող ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում՝ ֆինանսական գործիքների հետ կապված:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Ընկերությունը հասույթը հիմնականում ստանում է ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններից: Հասույթի այլ աղբյուրները ներառում են շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից ստացվող եկամուտը:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Հասույթ բաժանորդների հետ պայմանագրերից		
Հասույթ ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններից		
<i>Բնակչություն</i>	13,495,699	13,183,455
<i>Իրավաբանական անձիք</i>	5,527,941	6,396,939
Ընդամենը հասույթ բաժանորդների հետ պայմանագրերից	19,023,640	19,580,394
Այլ հասույթ		
Հասույթ շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից	2,784,161	1,842,957
Ցանցի միացման ծառայություններ	170,508	61,887
Ընդամենը այլ հասույթ	2,954,669	1,904,844
Ընդամենը հասույթ	21,978,309	21,485,238

2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ՀՀ կառավարության 2019թ. հունվարի 31-ի թիվ 57-Ն որոշմամբ (2018թ-ին՝ 2017թ. դեկտեմբերի 21-ի թիվ 1697-Ն որոշմամբ) Ընկերությունը ստացել է 1,167,259 հազար դրամ գումարով պետական սուբսիդիաներ, որոնք ներառված են ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններից ստացված հասույթի կազմում: 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ստացված պետական սուբսիդիաներ չեն եղել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ստացված պետական սուբսիդիաների վերաբերյալ ըստ բաժանորդների տեսակների:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթում ներառված պետական սուբսիդիաներ		
Հասույթ ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններից		
Բնակչություն	-	799,068
Իրավաբանական անձիք	-	368,191
Ընդամենը հասույթ բաժանորդների հետ պայմանագրերից	-	1,167,259

(բ) Բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում բաժանորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շրջանների, ծառայությունների հիմնական տեսակների, բաժանորդների տեսակների և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

Գեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	Բնակչություն		Իրավաբանական անձիք		Ընդամենը	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների հիմնական աշխարհագրական շրջաններ						
Երևան	6,974,763	7,642,488	3,609,586	4,474,931	10,584,349	12,117,419
Կոտայք	1,385,808	1,123,484	535,805	482,010	1,921,613	1,605,494
Արարատ	1,112,764	975,841	197,694	202,937	1,310,458	1,178,778
Արմավիր	866,077	741,261	155,914	162,030	1,021,991	903,291
Ծիրակ	821,997	727,945	239,293	257,187	1,061,290	985,132
Լոռի	788,367	681,039	168,299	164,521	956,666	845,560
Սյունիք	472,014	396,628	223,528	249,639	695,542	646,267
Գեղարքունիք	358,045	308,147	105,156	111,703	463,201	419,850
Արագածոտն	335,944	274,588	94,514	78,631	430,458	353,219
Տավուշ	262,666	218,971	124,844	131,316	387,510	350,287
Վայոց Ձոր	117,254	93,063	73,308	82,034	190,562	175,097
	13,495,699	13,183,455	5,527,941	6,396,939	19,023,640	19,580,394

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ծինարարության կամ արդիականացման ծառայությունների հիմնական աշխարհագրական շրջաններ		
Երևան	945,249	661,635
Արարատ	481,402	195,665
Կոտայք	324,294	198,943
Լոռի	286,259	122,584
Արմավիր	225,438	164,395
Արագածոտն	173,374	74,036
Սյունիք	157,952	91,871
Շիրակ	94,287	165,345
Գեղարքունիք	41,265	84,858
Տավուշ	32,111	53,431
Վայոց Ձոր	22,530	30,194
	2,784,161	1,842,957

Գեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	Բնակչություն		Իրավաբանական անձիք		Ընդամենը	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Հիմնական ծառայությունների տեսակներ						
Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ	13,495,699	13,183,455	5,527,941	6,396,939	19,023,640	19,580,394
Ծինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ	-	-	-	-	2,784,161	1,842,957
Ցանցի միացման ծառայություններ	116,250	41,769	54,258	20,118	170,508	61,887
	13,611,949	13,225,224	5,582,199	6,417,057	21,978,309	21,485,238
հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ						
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ և ծառայություններ	13,611,949	13,225,224	5,582,199	6,417,057	21,978,309	21,485,238
Հասույթ բաժանորդների հետ պայմանագրերից	13,611,949	13,225,224	5,582,199	6,417,057	21,978,309	21,485,238

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բաժանորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրերի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ծնթօգ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
«Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի» կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	14	4,477,694	3,849,498
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	21	444,689	578,216

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները վերաբերում են ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին միացնելու համար բաժանորդներից ստացված 153,271 հազար դրամ գումարով կանխավճարներին (2019թ-ին՝ 220,221 հազար դրամ), որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ջրի մատակարարման պայմանագրի գործողության ընթացքում, և ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների համար բաժանորդներից ստացված 291,418 հազար դրամ գումարով կանխավճարներին (2019թ-ին՝ 357,995 հազար դրամ):

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է բաժանորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ բաժանորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բաժանորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հասույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Ծառայության տեսակը	Կատարման ենթակա պարտականությունների բնույթը և ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման հիմնական պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայություններ	Ընկերությունը պարտավորվում է ջուր մատակարարել բաժանորդներին, և ջրի դիմաց վճարը որոշվում է բաժանորդի ամսական սպառած ծավալի հիման վրա: Վճարման պայմանները սահմանված են ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի («ՇԾԿ») կողմից սահմանված «Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների կանոններով» (ՉՄԿՀԿ), համաձայն որոնց Ընկերությունը պետք է հանրությանը հասանելի միջոցներով տեղադրի ջրի սպառման վերաբերյալ տեղեկատվությունը (ամսական սպառած ծավալը և վճարման ենթակա ընդհանուր գումարը) յուրաքանչյուր բաժանորդի համար մինչև հաշվետու ամիսը հաջորդող ամսվա 15-ը, որից հետո բաժանորդը պարտավոր է կատարել կանխիկ վճարում 7-օրյա ժամկետում: Չեղչեր չեն տրամադրվում:	Հանձնարարները միաժամանակ ստանում և օգտագործում են ջրամատակարարման և/կամ կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների օգուտները՝ վերջիններից մատուցմանը գույքահեռ, և Ընկերությունը ծառայության նկատմամբ վերահսկողությունը փոխանցում է ժամանակի ընթացքում, այդ իսկ պատճառով, իր պարտականությունները կատարում է և հասույթը ճանաչում է ժամանակի ընթացքում: Փոփոխուն հատուցումը, որն իրենից ներկայացնում է սպառված կամ հեռացված ջրի ծավալի և գործող սակագների արտադրյալը, որոշվում է յուրաքանչյուր օրացուցային ամսվա վերջում վերջված ջրաչափերի ցուցմունքների հիման վրա:
Միացում ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին	Ընկերությունն իրականացնում է բաժանորդներին ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին	Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ցանցին

Ծառայության տեսակը	Կատարման ենթակա պարտականությունների բնույթը և ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման հիմնական պայմանները	Հասույթի ճանաչման քաղաքականություն
կեղտաջրերի հեռացման ցանցին	<p>կեղտաջրերի հեռացման ցանցին միացման աշխատանքներ: Վճարման պայմանները սահմանված են ՀՀ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի («ՇԾԿՀ») կողմից սահմանված «Ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների կանոններով» (ՋՄԿՀԿ), համաձայն որոնց միացման վճարի 80%-ը վճարվում է որպես կանխավճար, իր մնացած մասը վճարվում է միացման աշխատանքներն ավարտելուց հետո: Յուրաքանչյուր նախագծի տևողությունը չի գերազանցում 120 օրը՝ Կարգավորողի կողմից սահմանված առավելագույն ժամկետի համաձայն:</p>	<p>միացման աշխատանքների ընթացքում բաժանորդներին ապրանքների կամ ծառայությունների փոխանցում տեղի չի ունենում և, այդ իսկ պատճառով, դրանք դիտարկվում են որպես տեղադրման ծառայություններ: Այսպիսով, հասույթը ճանաչվում է ջրամատակարարման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում: Ստացված կանխավճարները ներառվում են պայմանագրային պարտավորությունների կազմում:</p>
Հասույթ շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններից	<p>Կոնցետիոն պայմանագրի շրջանակում Ընկերությունը պարտավորվում է իրականացնել 37,500,000 հազար դրամ գումարով պարտադիր կապիտալ աշխատանքներ ջրամատակարարման ենթակառուցվածքի արդիականացման ուղղությամբ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում և կատարել անհրաժեշտ համարվող այլ կապիտալ ծախսումներ: Ընկերությունը ճանաչում է շինարարության համար ստացված հատուցումը որպես ոչ նյութական ակտիվ՝ այնքանով, որքանով այն ստանում է հանրային ծառայության օգտագործողներից վճար գանձելու իրավունք: Հանրային ծառայության օգտագործողներից վճար գանձելու իրավունքը կանխիկ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ ստանալու անվերապահ իրավունք չէ, քանի որ գումարները պայմանավորված են այն այն չափով, որքանով հանրությունն օգտվում է ծառայությունից: Ըստ էության, Ընկերությունը կրում է պահանջարկի հետ կապված ռիսկերը:</p>	<p>Հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում ծախսային մեթոդի հիման վրա: Համապատասխան ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում կատարվելու ժամանակ:</p>

6. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ և համապատասխան հարկեր	4,129,705	4,162,692
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	3,330,474	3,169,687
Էլեկտրաէներգիա	1,831,857	1,885,482
Արտաքին կազմակերպությունների կողմից մատուցված շինարարության և համապատասխան ծառայություններ	1,512,016	926,955
Նյութեր	1,464,339	1,605,242
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	746,492	1,229,816
Անվտանգության ծառայություն	386,493	393,909
Ռեսուրսների օգտագործման և բնապահպանության վճարներ	162,135	152,128
Ապահովագրություն	86,560	98,910
Այլ	211,981	160,627
	13,862,052	13,785,448

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա 1,512,016 հազար դրամ (2019թ-ին՝ 926,955 հազար դրամ) գումարով արտաքին կազմակերպությունների կողմից մատուցված շինարարության և համապատասխան ծառայությունները, 716,366 հազար դրամ գումարով (2019թ-ին՝ 778,939 հազար դրամ) նյութերը և 555,779 հազար դրամ գումարով (2019թ-ին՝ 67,845 հազար դրամ) աշխատավարձը և համապատասխան հարկերը վերագրելի էին շինանարարության կամ արդիականացման ծառայությունների ինքնարժեքին:

7. Իրացման ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ և համապատասխան հարկեր	2,967,871	2,727,200
Գանձման վճարներ	200,710	200,541
Վարձակալություն	89,261	103,567
Նյութեր	72,414	78,133
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	28,350	31,071
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	22,082	48,660
Գովազդ	19,830	49,765
Այլ	82,288	87,561
	3,482,806	3,326,498

8. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ և հարակից հարկեր	890,573	750,352
Մասնագիտական ծառայությունների վճարներ	393,732	387,846
Կոմունալ և հաղորդակցության ծառայություններ	115,066	109,027
«Վեոլիա» նշանների և դոմենի անվանումների օգտագործման համար լիցենզիայի վճարներ	58,572	61,799
Վերանորոգում և տեխնիկական սպասարկում	51,474	84,517
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	51,076	53,108
Վարձակալության ծախսեր	43,434	48,023
Հանրային ծառայությունների կարգավորման վճարներ	30,781	29,830
Գրասենյակային ծախսեր	15,483	16,522
Ներկայացուցչական և գործուղման ծախսեր	9,193	25,846
Արտերկրյա աշխատակիցների վարձատրություն	-	65,294
Այլ	97,481	214,102
	1,756,865	1,846,266

9. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ.		
Բանկային հաշիվների մնացորդների (ընթացիկ հաշիվների) գծով	272,369	108,297
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից առաջացող ընդամենը տոկոսային եկամուտ	272,369	108,297
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	45,058
Կոնցեսիայի պայմանագրի պայմանների փոփոխության արդյունքում առաջացած տոկոսային եկամուտ (Ծնթգ. 18)	-	4,744,688
Ֆինանսական եկամուտ - այլ	-	4,789,746
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(63,739)	(157,101)
Չուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(478,332)	-
Կոնցեսիայի պայմանագրի պարտավորության գծով գեղջի ծախսագրում (Ծնթգ. 18 և 23)	(4,188,446)	(4,469,942)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով գեղջի ծախսագրում (Ծնթգ. 19)	(246,625)	(232,523)
Առևտրային դեբիտորական պարտքերի գեղջման ազդեցություն	(65,124)	-
Ֆինանսական ծախսեր - այլ	(5,042,266)	(4,859,566)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գուտ ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)	(4,769,897)	38,477

10. Շահութահարկի գծով ծախս

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է 18% դրույքաչափով (2019թ-ին՝ 20%):

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	659,693	-
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների հարկային հետևանքների ճանաչում	397,957	-
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	1,057,650	-

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2020թ.		2019թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ(վնաս) նախքան շահութահարկով հարկումը	(2,842,589)	100.0	2,127,248	100.0
Շահութահարկ կիրառելի հարկային դրույքով	(511,666)	(18.0)	425,450	20.0
Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխություն, որոնց համար հետաձգված հարկային ակտիվ չի ճանաչվել	-	-	(392,242)	(18.4)
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների հարկային հետևանքների ճանաչում	(397,957)	(14.0)	-	-
Նախկինում չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվների գծով գնահատականի փոփոխություն	(228,217)	(8.0)	-	-
Նախկինում չճանաչված հարկային վնասների հարկային հետևանքների օգտագործում	(65,974)	(2.3)	(170,058)	(8.0)
Չնվազեցվող ծախսեր	146,164	5.1	136,850	6.4
	(1,057,650)	(37.2)	-	-

(բ) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2020թ. դեկտ. 31	2019. դեկտ. 31	2020թ. դեկտ. 31	2019. դեկտ. 31	2020թ. դեկտ. 31	2019. դեկտ. 31
Հիմնական սիջոցներ	161,253	87,534	-	-	161,253	87,534
Ոչ նյութական ակտիվներ	6,683,724	7,131,894	-	-	6,683,724	7,131,894
Առևտրական և այլ դերիտորական պարտքեր	444,494	312,938	-	-	444,494	312,938
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	-	-	6,341,977	7,095,897	(6,341,977)	(7,095,897)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	-	-	319,787	389,053	(319,787)	(389,053)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	31,986	-	-	47,416	31,986	(47,416)
Լրացուցիչ կապիտալ	-	-	39,190	43,544	(39,190)	(43,544)
Հաջորդ ժամանակահատված փոխանցված հարկային վնաս	397,957	-	-	-	397,957	-
Զուտ հարկային (ակտիվներ)/ պարտավորություններ	7,719,414	7,532,366	6,700,954	7,575,910	1,018,460	(43,544)

580,119 հազար դրամ և 1,536,644 հազար դրամ գումարով հարկային վնասներն օգտագործելու իրավունքի ժամկետը լրանում է համապատասխանաբար 2023թ-ին և 2024թ-ին: Գործող

հարկային օրենսդրության համաձայն՝ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողությունը սահմանափակ չէ: Այս հոդվածների գծով ճանաչվել են հետաձգված հարկային ակտիվներ, քանի որ հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որը կառաջանա կամ ջրամատակարարման ծառայությունների սակագնի բարձրացումից, կամ Կոնցեսիոն համաձայնագրի (ծանոթագրություն 23) շրջանակում ՀՀ կառավարությանը կատարվող կոնցեսիոն վճարների նվազեցումից, որոնց դիմաց Ընկերությունը կկարողանա իրացնել այդ հոդվածներից ստացված օգուտը:

(գ) Հետաձգված հարկային մնացորդների շարժ

հազ. դրամ	2020թ. հունվ. 1	Ճանաչված շահույթ կամ վնասում	Ճանաչված ուղղակիորեն սեփական կապիտալում	2020թ. դեկտ. 31
Հիմնական միջոցներ	87,534	73,719	-	161,253
Ոչ նյութական ակտիվներ	7,131,894	(448,170)	-	6,683,724
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	312,938	131,556	-	444,494
Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	(7,095,897)	753,920	-	(6,341,977)
Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ	(389,053)	69,266	-	(319,787)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(47,416)	79,402	-	31,986
Լրացուցիչ կապիտալ	(43,544)	-	4,354	(39,190)
Հաջորդ ժամանակահատված փոխանցված հարկային վնաս	-	397,957	-	397,957
Չուտ հարկային (ակտիվներ)/ պարտավորություններ	(43,544)	1,057,650	4,354	1,018,460

Հետաձգված հարկային ակտիվներն առաջացել են 946,641 հազ.դրամ և 1,536,644 հազ. դրամ հարկային վնասներից: Հարկային վնասների օգտագործման իրավունքը մարվում է համապատասխանաբար 2023թ.-ին և 2024թ.-ին:

11. Հիմնական միջոցներ

Հազ. դրամ	Մերենա- սարքավ.	Փոխադրա- միջոցներ	Տնտեսակ. գույք	Համակարգչ. սարքավ.	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	1,660,932	1,649,978	505,045	134,711	101,896	4,052,562
Ավելացումներ	58,184	72,311	29,727	85,031	5,682	250,935
Օտարումներ	(67,010)	-	(164)	-	(4,410)	(71,584)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,652,106	1,722,289	534,608	219,742	103,168	4,231,913
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,652,106	1,722,289	534,608	219,742	103,168	4,231,913
Ավելացումներ	118,757	284,281	31,197	369	86,506	521,110
Օտարումներ	(10,237)	-	-	-	(82)	(10,319)
Տեղափոխումներ	(12,150)	91,032	2,659	3,698	(85,239)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,748,476	2,097,602	568,464	223,809	104,353	4,742,704
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	549,985	567,897	144,907	58,604	21,499	1,342,892
Տարվա մաշվածություն	307,316	333,855	95,576	60,854	15,213	812,814
Օտարումներ	(10)	-	-	-	(721)	(731)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	857,291	901,752	240,483	119,458	35,991	2,154,975
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	857,291	901,752	240,483	119,458	35,991	2,154,975
Տարվա մաշվածություն	310,533	378,226	96,801	52,082	9,619	847,261
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,167,824	1,279,978	337,284	171,540	45,610	3,002,236
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2019թ.	1,110,947	1,082,081	360,138	76,107	80,397	2,709,670
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	794,815	820,537	294,125	100,284	67,177	2,076,938
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	580,652	817,624	231,180	52,269	58,743	1,740,468

769,907 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2019թ-ին՝ 730,795 հազար դրամ) գրանցվել է վաճառքի ինքնարժեքի կազմում, 28,350 հազար դրամ գումարով (2019թ-ին՝ 31,071 հազար դրամ) իրացման ծախսերի կազմում և 49,004 հազար դրամ գումարով (2019թ-ին՝ 50,948 հազար դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում:

12. Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ. դրամ	Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	34,756,139	125,838	34,881,977
Ավելացումներ	1,909,058	12,707	1,921,765
Օտարումներ	(172,243)	-	(172,243)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	36,492,954	138,545	36,631,499
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	36,492,954	138,545	36,631,499
Ավելացումներ	2,911,711	1,178	2,912,889
Օտարումներ	(81,673)	-	(81,673)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	39,322,992	139,723	39,462,715
Ամորտիզացիա			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	4,135,367	19,109	4,154,476
Տարվա ամորտիզացիա	2,422,580	18,724	2,441,304
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	6,557,947	37,833	6,595,780
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.			
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	6,557,947	37,833	6,595,780
Տարվա ամորտիզացիա	2,543,680	18,959	2,562,639
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	9,101,627	56,792	9,158,419
Հաշվեկշռային արժեք			
Առ 1 հունվարի 2019թ.	30,620,772	106,729	30,727,501
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	29,935,007	100,712	30,035,719
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	30,221,365	82,931	30,304,296

Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվները համապատասխանում են հանրային ծառայություններից օգտվողներից գումարներ գանձելու կոնցեսիատիրոջ՝ «Աելոյիա Ջուր» ՓԲԸ-ի իրավունքին՝ ՖՀՄԿ Մեկնարանություն 12 «Ծառայության կոնցեսիայի համաձայնություններ» համաձայն:

Կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվների 127,552 հազար դրամ (2019թ-ին՝ 66,100 հազար դրամ) գումարով ավելացումներն իրենցից ներկայացնում են օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստի գնահատման փոփոխությունը:

(ա) Ամորտիզացիա

2,560,567 հազար դրամ գումարով ամորտիզացիայի ծախսը (2019թ-ին՝ 2,438,832 հազար դրամ) գրանցվել է վանառքի ինքնարժեքի կազմում և 2,072 հազար դրամ գումարով ամորտիզացիայի ծախսը (2019թ-ին՝ 2,160 հազար դրամ) գրանցվել է վարչական ծախսերի կազմում:

13. Պաշարներ

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Պահեստամասեր, նյութեր և սպառողական նյութեր	2,594,552	2,585,703
Այլ	107,829	57,598
	2,702,381	2,643,301

14. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր		
<i>Բնակչություն</i>	5,374,904	4,136,599
<i>Իրավաբանական անձիք</i>	1,618,059	1,451,443
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ	(2,515,269)	(1,738,544)
Ստացվելիք պետական սուբսիդիաներ	-	106,583
Այլ դեբիտորական պարտքեր	417,100	396,663
Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի դասուն ներառված առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	4,894,794	4,352,744
Ստացվելիք հարկեր	113,839	205,459
Տրված կանխավճարներ	182,090	161,743
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	5,190,723	4,719,946

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի հետ կապված արժեզրկումից կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ (ընթացիկ հաշիվներ)	7,071,083	4,047,709
Միասնական հաշվի մնացորդ	54,729	125,321
Կանխիկը դրամարկղում	8	248
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություններում	7,125,820	4,173,278

Տոկոսադրույքի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 22-ում:

16. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետոմսերի քանակը, եթե այլ տեղեկատվություն նշված չէ

	Սովորական բաժնետոմսեր	
	2020թ.	2019թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ թողարկված	300	250
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թողարկված, ամբողջովին վճարված	300	300
Հայտարարված բաժնետոմսեր - անվանական արժեք	AMD 10,000,000	AMD 10,000,000

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Ծահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության՝ Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական ակտերի համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված չբաշխված շահույթի մնացորդով, բացառությամբ ստորև ներկայացված սահմանափակման:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չուներ բաշխման ենթակա պահուստներ (2019թ-ին նման պահուստներ չկային):

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և 2020թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել (2019թ-ին շահաբաժիններ չեն հայտարարվել):

(գ) Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալն իրենից ներկայացնում է կապակցված կողմից անհատույց ստացված ակտիվները 178,529 հազար դրամ գումարով՝ առանց շահութահարկի:

17. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկլարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական վերահսկման, հիմնականում գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական միջոցների հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի վերահսկման միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերը՝ Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի անը:

Ստորև ներկայացված է Ընկերության պարտավորության և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընդամենը պարտավորություններ	51,945,759	45,562,812
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	7,125,820	4,173,278
Չուտ պարտավորություն	44,819,939	41,389,534
Ընդամենը սեփական կապիտալ	(3,776,031)	(1,995,446)
Չուտ պարտավորության և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(11.9)	(20.7)

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել:
Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

18. Պարտավորություններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	35,169,449	37,445,395
Պարտավորությունների նվազում տարվա ընթացքում վճարումների արդյունքում	(6,100)	(2,001,200)
Պարտավորությունների նվազում տարվա ընթացքում պայմանագրային պայմանների փոփոխության արդյունքում (Ծնթց. 24)	-	(4,744,688)
Չեղջի ծախսագրում	4,188,446	4,469,942
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	39,351,795	35,169,449

Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստի չափման մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 23-ում:

19. Օժանդակ ակտիվներին վերադարձման պարտավորության գծով պահուստ

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	2,412,683	2,114,060
Տարվա ընթացքում ձևավորված պահուստ	130,159	-
Գնահատման փոփոխություն	127,552	66,100
Չեղջի ծախսագրում	246,625	232,523
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,917,019	2,412,683

Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստի չափման մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 23-ում:

20. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չափահովված փոխառություն կապակցված կողմից	5,759,636	5,306,082
	5,759,636	5,306,082

(ա) Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Ստորև ներկայացված են չմարված փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազ. դրամ	Անվանակ Մարման Արժույթ տոկոսադր.		31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.		
			Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ արժեք	
Գրավով չափահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	FedFund+ 0.84%	Յպահանջ	5,759,636	5,759,636	5,306,082	5,306,082
				5,759,636	5,759,636	5,306,082	5,306,082

(բ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Ծնթգ.	Պարտավորու- թյուններ	Սեփական կապիտալ	Ընդամենը
		Այլ վարկեր և փոխառություններ	Բաժնետիրա- կան կապիտալ	
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.		5,359,000	2,500,000	7,859,000
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված				
Մուտքեր բաժնետիրական կապիտալի թողարկումից		-	500,000	500,000
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		-	500,000	500,000
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ		(44,440)	-	(44,440)
Այլ փոփոխություններ				
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>				
Տոկոսային ծախս	9	157,101	-	157,101
Վճարված տոկոսներ		(149,868)	-	(149,868)
Աղբյուրի մոտ գանձվող շահութահարկի ծախս վճարված տոկոսներից		(15,710)	-	(15,710)

	Պարտավորու- թյուններ	Սեփական կապիտալ	Ընդամենը
	Մյլ վարկեր և փոխառություններ	Բաժնետիրա- կան կապիտալ	
հազ. դրամ	Ծնթգ.		
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	(8,477)	-	(8,477)
Ընդամենը սեփական կապիտալի հետ կապված այլ փոփոխություններ	-	500,000	500,000
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	5,306,082	3,000,000	8,306,082

	Պարտավորու- թյուններ	Սեփական կապիտալ	Ընդամենը
	Մյլ վարկեր և փոխառություններ	Բաժնետիրա- կան կապիտալ	
հազ. դրամ	Ծնթգ.		
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	5,306,082	3,000,000	8,306,082
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված			
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	-	-	-
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	-	-	-
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	471,144	-	471,144
Մյլ փոփոխություններ			
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>			
Տոկոսային ծախս	9 63,739	-	63,739
Վճարված տոկոսներ	(74,955)	-	(74,955)
Աղբյուրի մոտ գանձվող շահութահարկի ծախս վճարված տոկոսներից	(6,374)	-	(6,374)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	(17,590)	-	(17,590)
Ընդամենը սեփական կապիտալի հետ կապված այլ փոփոխություններ	-	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	5,759,636	3,000,000	8,759,636

21. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Կրեդիտորական պարտքեր	1,538,530	902,790
Արձակուրդային վճարների գծով պահուստ	744,109	397,886
Վճարվելիք հարկեր	660,108	442,395
Հաճախորդներից ստացված կանխավճարներ	463,257	596,980
Աշխատավարձ	347,648	150,620

Այլ	163,657	140,383
	3,917,309	2,631,054

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 22-ում:

22. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին:

(բ) Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Տեսակը	Գնահատման մեթոդ	Նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ
Վարկեր և փոխառություններ	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ*	Չեղչված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն

* Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով պարտավորությունները և առևտրական կրեդիտորական պարտքերը:

(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար: Ղեկավարությունը կանոնավոր կերպով հաշվետվություններ է ներկայացնում Տնօրենների խորհրդին իր աշխատանքի վերաբերյալ:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ բաժանորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում բաժանորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Ստորև ներկայացված է շահույթում կամ վնասում ֆինանսական ակտիվների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Բաժանորդների հետ պայմանագրերից առաջացող առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստ	(786,874)	(360,429)

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում պայմանավորված է բաժանորդների բնութագրերով այն վայրերում, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերությունում չի գործում ձևակերպված քաղաքականություն, որը կպահանջեր վերլուծել յուրաքանչյուր նոր բաժանորդի վճարունակությունը: Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով, ինչպես նաև չի պահանջում կանխավճար վանառքից առաջ:

Պարտքային ռիսկը վերահսկելիս բաժանորդները խմբավորվում են ըստ իրենց պարտքային ռիսկի բնութագրերի՝ ըստ բնակչություն կամ իրավաբանական անձ դասակարգման և պարտքերի ժամկետայնության և վերլուծվում են ժամկետանց վճարումների տեսանկյունից:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածությունը սահմանափակելու համար Ընկերությունը անհատ և իրավաբանական անձ հանդիսացող բաժանորդների համար վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել մեկ ամիսը:

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն՝ ըստ պայմանագրային կողմերի տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2020թ.	2019թ.
Բնակչություն	3,569,830	2,872,360
Իրավաբանական անձիք	907,864	977,138
	4,477,694	3,849,498

Ընկերության բաժանորդներից ոչ մեկը չունի արտաքին պարտքային վարկանիշ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում բաժանորդների համար

Ընկերությունն օգտագործում է պահուստավորման մատրից բոլոր բաժանորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրում հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են առանձին հիմունքով

տարբեր սեզոններում պարտքային ռիսկին ենթարկվածության համար՝ հիմք ընդունելով պարտքային ռիսկի հետևյալ ընդհանուր բնութագիրը՝ բաժանորդի տեսակը (իրավաբանական անձ կամ անհատ):

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և բաժանորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Կորստի պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Ընթացիկ (ոչ ժամկետանց)	5%	2,260,674	103,701	Ոչ
1-30 օր ժամկետանց	15%	534,923	78,744	Ոչ
31-90 օր ժամկետանց	25%	823,816	209,799	Ոչ
91-180 օր ժամկետանց	39%	900,667	350,080	Այո
181-365 օր ժամկետանց	55%	933,518	509,030	Այո
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	82%	1,539,365	1,263,915	Այո
		6,992,963	2,515,269	

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և բաժանորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Կորստի պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Ընթացիկ (ոչ ժամկետանց)	4%	2,294,524	100,051	Ոչ
1-30 օր ժամկետանց	13%	461,004	59,407	Ոչ
31-90 օր ժամկետանց	24%	648,897	157,326	Ոչ
91-180 օր ժամկետանց	40%	687,599	277,377	Այո
181-365 օր ժամկետանց	60%	712,833	426,916	Այո
Ավելի քան 365 օր ժամկետանց	92%	783,185	717,467	Այո
		5,588,042	1,738,544	

Կորստի մակարդակները հաշվարկվում են վերջին երկու տարիների փաստացի պարտքային կորուստների փորձի հիման վրա: Հաշվի առնելով առևտրական դեբիտորական պարտքերի մնացորդների կարճաժամկետ բնույթը (30 օր), Ընկերությունը չի ներառում ապագայամետ տեղեկատվությունը ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկում:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2020	2019
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,738,544	1,384,421
Դուրսգրումներ	(10,149)	(6,306)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	786,874	360,429
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	2,515,269	1,738,544

Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 7,125,820 հազար դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (ընթացիկ հաշիվներ), (2019թ-ին՝ 4,173,278 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով: Բանկային հաշիվների մնացորդները (ընթացիկ հաշիվներ) պահվում են խոշոր հայկական բանկերում, և Ընկերությունը չի ակնկալում, որ այս պայմանագրային կողմերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Ընկերության գնահատմամբ ընթացիկ հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության հեղինակությունը վտանգելու:

Ընկերությունն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը ծածկելու համար: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ ողջամտորեն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են համախառն և չզեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորու- թյուններ Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	5,759,636	5,759,636	5,759,636	-	-	-	-	-
Պարտավորու- թյուններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով	39,351,795	74,585,000	-	-	731,000	6,337,000	22,709,000	44,808,000
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,630,287	2,630,287	-	2,630,287	-	-	-	-
	47,741,718	82,974,923	5,759,636	2,630,287	731,000	6,337,000	22,709,000	44,808,000

31 դեկտեմբերի 2019թ. հազ. դրամ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի	2-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորու- թյուններ Գրավով չապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	5,306,082	5,306,082	5,306,082	-	-	-	-	-
Պարտավորու- թյուններ Կոնցեսիայի պայմանագրի գծով Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	35,169,449	74,591,100	-	-	6,100	731,000	20,897,000	52,957,000
	1,451,296	1,451,296	-	1,451,296	-	-	-	-
	41,926,827	81,348,478	5,306,082	1,451,296	6,100	731,000	20,897,000	52,957,000

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

(iv) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների և տոկոսադրույքների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Ընկերությունը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի փոփոխականությունը կառավարելու համար:

(v) Արժույթային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին իր ֆունկցիոնալ արժույթից տարբեր արժույթներով արտահայտված վաճառքների, գնումների և փոխառությունների հետ կապված: Այս գործառնություններն հիմնականում իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին ըստ անվանական գումարների:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված
	2020թ.	2019թ.
Վարկեր և փոխառություններ	(5,759,636)	(5,306,082)
	<u>(5,759,636)</u>	<u>(5,306,082)</u>

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

<< դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
1 ԱՄՆ դոլար	489.20	480.41	522.59	479.7

Զգայունության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Աճ	Նվազում
	Շահույթ կամ վնաս	Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2020թ.		
<< դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	472,290	(472,290)
31 դեկտեմբերի 2019թ.		
<< դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	424,487	(424,487)

(vi) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխական տոկոսադրույքով պարտք): Դեկավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված թե փոփոխական, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2020թ.	2019թ.
Փոփոխական դրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	5,759,636	5,306,082

Դրամական միջոցների զգայնության վերլուծություն փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքների համար

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունը 100 բազիսային կետով կավելացներ (կնվազեցներ) շահույթը կամ վնասը (առանց հարկերի) ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքները, կմնան անփոփոխ:

հազ. դրամ	Շահույթ կամ վնաս	
	100 բկ աճ	100 բկ նվազում
2020թ.		
Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ	(47,229)	47,229
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(47,229)	47,229
2019թ.		
Փոփոխական տոկոսադրույքով գործիքներ	(42,449)	42,449
Դրամական հոսքերի զգայնություն (զուտ)	(42,449)	42,449

23. Կոնցեսիայի պայմանագիր

2016թ. նոյեմբերի 15-ին ստորագրվել է տասնհինգամյա պայմանագիր Ընկերության, ԿԺՕ-ի և Շնորհատու միջև, որը վերաբերում է ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների մատուցմանը Հայաստանում, տեխնիկական և կոմերցիոն կառավարմանը:

Պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Ընկերությունն ունի Ենթակառուցվածքն օգտագործելու բացառիկ իրավունք՝ ծառայությունների մատուցումն ապահովելու նպատակով:

Պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում ծառայությունների մատուցման համար հանախորդներից գանձվող սակագները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից, սակայն կախված են նաև Կոնցեսիայի պայմանագրի մի շարք գործոններից, այդ թվում՝ եվրո/ՀՀ դրամ փոխարժեքից, ջրի սպառման ծավալներից, աղահից և էլեկտրաէներգիայի գներից, հանախորդներից հավաքագրումների դրույքներից:

(ա) Կոնցեսիայի վճարների վճարում Շնորհատուին

Կոնցեսիոն պայմանագրի համաձայն՝ Ընկերությունը պարտավոր է կոնցեսիայի ժամկետում Շնորհատուին վճարել կանոնավոր վճարումներ՝ պետական ծառայություններից օգտվելու համար վճար գանձելու իրավունք ստանալու համար:

Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում Ընկերության կողմից Շնորհատուին պահանջվում է կատարել հետևյալ վճարումները.

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մինչև մեկ տարի	731,000	6,100
Մեկից հինգ տարի	29,046,000	21,628,000
Ավելի քան հինգ տարի	44,808,000	52,957,000
	74,585,000	74,591,000

Ընկերությունը ներառել է նշված վճարումների իրական արժեքը, որն իրենից ներկայացնում է Շնորհատուին կատարվող տարեկան վճարումների ներկա արժեքը՝ զեղչված մինչև հարկումը 13.5% դրույքով, կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքում և ճանաչել կոնցեսիայի գծով պարտավորություն՝ Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության սկզբում:

2020թ. հունվարի 1-ից ՀՀ կառավարությունը դադարեցրեց ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների սակագների սուբսիդավորումը: Այնուամենայնիվ, բնակչության համար սակագները անփոփոխ պահելու և Ընկերությանը կորցրած շահույթ փոխհատուցելու համար Կոնցեսիոն պայմանագրով նախատեսված ընդհանուր վճարումները 89,749,000 հազար դրամից նվազեցվել են 80,426,300 հազար դրամի՝ ՀՀ կառավարության հետ կնքված 2019թ. հուլիսի 25-ի թիվ 13 պայմանագրի համաձայն:

Այս էական փոփոխության արդյունքում նախկինում ճանաչված կոնցեսիայի պարտավորությունն ապաճանաչվել է և 2019թ. հուլիսի 31-ի դրությամբ ճանաչվել է նոր պարտավորություն՝ վերանայված նախքան հարկումը 11.9% զեղչման դրույքով: Փոփոխության արդյունքում առաջացած 4,744,688 հազար դրամ գումարով օգուտը (Ծանոթագրություն 9) ճանաչվել է 2019թ. շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

Չեղջի դրույքը որոշվել է հիմք ընդունելով տվյալ ոլորտի համար կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջինը, որը հիմնված է պարտքի օգտագործման 26% հնարավոր տիրույթի վրա՝ 10.5% շուկայական տոկոսադրույքով:

(բ) Գործառնական ծառայություններ

Ընկերությունը ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների գծով հասույթը և ծախսերը հաշվառում է ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն:

(գ) Ծինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ

Կոնցեսիոն պայմանագրի շրջանակներում Ընկերությունը պարտավորվում է իրականացնել կապիտալ աշխատանքներ ջրամատակարարման ենթակառուցվածքի արդիականացման ուղղությամբ՝ 37,500,000 հազար դրամի չափով, ինչպես ներկայացված է ստորև բերվող աղյուսակում և պարատվոր է կատարել հետագա կապիտալ ծախսումներ անհրաժեշտության դեպքում:

Պայմանագրային տարի	Գումարը հազ. դրամ	Պայմանագրային տարի	Գումարը հազ. դրամ
1	1,500,000	11	2,750,000
2	1,750,000	12	2,500,000
3	1,222,000	13	2,500,000
4	2,750,000	14	2,500,000
5	2,750,000	15	2,500,000
6	2,750,000		
7	2,750,000		
8	3,778,000		
9	2,750,000		
10	2,750,000		

Ընկերությունը շինարարության կամ արդիականացման ծառայությունների գծով հասույթը և ծախսերը հաշվառում է ՖՀՄՄ 15-ի համաձայն:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար Ընկերությունը ճանաչել է 21,978,309 հազար դրամ գումարով հասույթ (2019թ-ին՝ 21,485,238 հազար դրամ), որը բաղկացած է շինարարության ծառայություններին վերաբերող 2,784,161 հազար դրամ գումարից (2019թ-ին՝ 1,842,957 հազար դրամ) և ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման ծառայությունների վերաբերող 19,194,148 հազար դրամ գումարից (2019թ-ին՝ 19,642,281 հազար դրամ): 2020թ-ին և 2019թ-ին շինարարության գծով ճանաչված հասույթն իրենից ներկայացնում է ջրամատակարարման և կեղտաջրերի հեռացման օբյեկտների վերակառուցման համար մատուցված շինարարական ծառայությունների իրական արժեքը: Այս ծառայությունները մատուցվել են բաժանորդներից վճար գանձելու իրավունքի դիմաց և իրենցից ներկայացնում են ոչ դրամային ներդրումային գործառնություններ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ճանաչել է կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ մատուցելու համար որպես հատուցում ստացված ոչ նյութական ակտիվ 2,784,161 ազար դրամի չափով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,842,957 հազար դրամի չափով): Ոչ նյութական ակտիվն իրենից ներկայացնում է հանրային ծառայություններից օգտվելու համար բաժանորդներից վճար գանձելու իրավունքը:

(դ) Օժանդակ ակտիվներ

2017թ. հունվարի 1-ին Կոնցեսիայի պայմանագրի շրջանակներում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է 2,578,546 հազար դրամ իրական արժեքով սարքավորումներ և 1«980«083 հազար դրամ իրական արժ»քով նյութեր որպես Օժանդակ ակտիվներ, ի լրումն ենթակառուցվածքի:

2018թ. ընթացքում Ընկերությունը Շնորհատուից ստացել է 68,466 հազար դրամ իրական արժեքով լրացուցիչ սարքավորումներ և 80,638 հազար դրամ իրական արժեքով նյութեր: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս միավորների գծով Օժանդակ ակտիվների վերադարձման պարտավորության գծով պահուստը կազմում էր 60,763 հազար դրամ (Ծանոթագրություն 19):

Այս ակտիվները ճանաչվում են որպես Ընկերության ակտիվներ, որոնք չափվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Օպերատորը կարող է պահպանել, օգտագործել կամ վաճառել ակտիվներն իր հայեցողությամբ՝ ապահովելով սակայն հետագա օպերատորի կողմից ծառայությունների մատուցումը: Ընկերությունը պարտավոր է Կոնցեսիայի պայմանագրի վերջում Շնորհատուին փոխանցել (անհատուցման) Կոնցեսիայի պայմանագրի սկզբում իրեն

տրամադրված Օժանդակ ակտիվներին համարժեք ակտիվներ: Այնուամենայնիվ, համարժեքությունը սահմանված չէ Կոնցեսիայի պայմանագրում:

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ճանաչել է վերադարձման պարտավորություն Օժանդակ ակտիվների գծով համարժեքությունը դիտարկելով որպես Օժանդակ ակտիվների դրամային համարժեքություն: Վերադարձման պարտավորությունը ներառում է հետևյալ բաղադրիչները և չափվում է հետևյալ կերպ.

- պաշարների բաղադրիչ – Կոնցեսիայի պայմանագրի ժամկետի վերջում նյութերը փոխարինելու համար պահանջվող գումար: Պարտավորությունը չափվում է հիմք ընդունելով նյութերի ընթացիկ գները՝ ճշգրտված ղեկավարության կողմից գնահատված գնաճի դրույքով:
- հիմնական միջոցների բաղադրիչը – Կոնցեսիայի պայմանագրի ժամկետի վերջում հիմնական միջոցներն իրենց սկզբնական վիճակին վերականգնելու համար պահանջվող գումարի ղեկավարության լավագույն գնահատականը: Պարտավորությունը չափվում է հիմք ընդունելով հիմնական միջոցների ընթացիկ գները՝ ճշգրտված ղեկավարության կողմից գնահատված գնաճի դրույքով:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերադարձման պարտավորությունը գեղջվել է Ընկերության լրացուցիչ փոխառության 9.45% դրույքով (2019թ-ին՝ 10.16%):

2020թ. և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերադարձման պարտավորության և Օժանդակ ակտիվների իրական արժեքի միջև տարբերությունը ներկայացվել է որպես նվազեցում կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներից:

24. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր բոլոր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից: Քանի դեռ Ընկերությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում կամ այլ հայցերում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Տրանսֆերային գնագոյացման վերաբերյալ օրենսդրությունը ՀՀ-ում ուժի մեջ է մտել 2020 թվականի հունվարի 1-ից: Օրենսդրությունը կիրառվում է 2020 թվականի և դրանից հետո սկսվող ֆինանսական տարիների նկատմամբ: Տրանսֆերային գնագոյացմանը վերաբերող տեղական կարգավորումները մոտ են Տնտեսական համագործակցության և զարգացման

կազմակերպության (ՏՀՁԿ) ուղեցույցներին, սակայն որոշ հանգամանքներում առկա են հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման անորոշություններ:

Տրանսֆերային գնագոյացման կարագովորումների համաձայն՝ վերահսկվող գործարքների դեպքում հարկ վճարողները պարտավոր են պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացմանը վերաբերող փաստաթղթերը և սահմանել լրացուցիչ հարկեր և տոկոսներ հաշվեգրելու հիմքը և մեխանիզմները, եթե վերահսկվող գործարքներում գները տարբերվում են շուկայի մակարդակից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կարգավորումները կիրառվում են ստորև թվարկված գործարքների նկատմամբ, եթե հարկ վճարողի՝ հարկային տարվա ընթացքում իրականացրած բոլոր վերահսկվող գործարքների հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը՝

- փոխկապակցված կողմերի միջև երկրից դուրս կատարվող գործարքների նկատմամբ,
- երկրից դուրս կատարվող գործարքների նկատմամբ այն ընկերությունների հետ, որոնք գրացված են օֆշորային գոտիներում՝ անկախ նրանից հանդիսանում են փոխկապակցված կողմ, թե ոչ,
- փոխկապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում կատարվող որոշ գործարքների նկատմամբ, ինչպես սահմանված է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի համաձայն:

Հաշվի առնելով այն, որ հարկային մարմնի և դատարանների կողմից տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելու գործնական փորձեր չկան, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման վերաբերյալ նոր կանոնների ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

25. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Ընկերությունն ամբողջովին պատկանում է Վեոյիա Օ - «Կոմպանի Ժենեդալ դե Օ», Ֆրանսիա: Ընկերության վերջնական մայր կազմակերպությունը և վերջնական վերահսկող կողմն է հանդիսանում Վեոյիա Ինվայրմենթ ՍԱ-ը: Վեոյիա Ինվայրմենթ ՍԱ-ն հրապարակում է աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունները:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Ստորև ներկայացված է տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմի կողմից ստացված վարձատրությունը, որը ներառված է վարչական ծախսերում:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Արտերկրյա աշխատակիցներին կատարվող վճարումներ և այլ հատուցումներ	-	84,542
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	96,484	134,609

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Ընկերության գործարքներն այլ կապակցված կողմերի հետ:

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2020թ.	Գործարքի գումարը 2019թ.	Մնացորդը 2020թ.	Մնացորդը 2019թ.
Ստացված ծառայություններ				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	(218,767)	(242,781)	(599,359)	(380,592)
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	-	(988)	(130)	(3,489)
Գնված ապրանքներ և հիմնական միջոցներ				
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	(5,874)	-	-	-
Մատուցված ծառայություններ				
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	2,060	3,102	240	1,023
Կանխավճարներ ապրանքների և ծառայությունների համար				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	1,225	141,857	188	188
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	10,408	-	-	-
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ				
Ստացված փոխառություններ				
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	-	-	(5,759,636)	(5,306,082)
Այլ				
Վերջնական մայր կազմակերպություն	(71,121)	(105,876)	(38,632)	(58,555)
Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպություններ	-	(24,258)	(119,583)	(118,148)

Ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունից ստացված փոխառության համար գործում է FedFund + 0.84% տարեկան տոկոսադրույք և այն ենթակա է մարման ըստ պահանջի: 2020թ. ընթացքում ընդհանուր վերահսկողության ներքո գտնվող կազմակերպությունից ստացված փոխառության գծով հաշվեգրվել է 63,739 հազար դրամ գումարով տոկոսային ծախս (2019թ-ին՝ 137,881 հազար դրամ):

26. Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

27. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Հասույթ

Բաժանորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ի (դ) կետում:

(բ) Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը
- տոկոսային ծախսը,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

(գ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են դրամի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես

կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարզևավճար, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես աշխատակցի անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով:

Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային գեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունը տվյալ պահին ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(զ) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով և

ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համարման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

(Է) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Մեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի և աշխատուժի գծով ծախսումները, նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև դրանց զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները և կապիտալացված փոխառության ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Ենթակառուցվածք

ՖՀՄԿ Մեկնաբանություն 12 «Ծառայության կոնցեսիայի համաձայնություններ» համաձայն՝ Ընկերության կողմից մատուցվող ծառայություններում օգտագործվող ակտիվները («Ենթակառուցվածք») չեն ճանաչվում որպես Ընկերության հիմնական միջոցներ՝ հետևյալ երկու պայմանները բավարարելու դեպքում.

- Ծնորհատուն վերահսկում կամ կարգավորում է Ընկերության կողմից մատուցման ենթակա ծառայությունները՝ օգտագործելով Ենթակառուցվածքը, ծառայությունների շահառուներին և կիրառվող գները,
- Ծնորհատուն վերահսկում է Ենթակառուցվածքի գծով ցանկացած նշանակալի մնացորդային շահ՝ համաձայնության ժամկետի ավարտին:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարմանը զուգընթաց:

(iv) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա գնահատված մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

– մեքենա-սարքավորումներ	3-10 տարի
– փոխադրամիջոցներ	3-10 տարի
– տնտեսական գույք	3-10 տարի
– համակարգչային սարքավորումներ	2-5 տարի
– այլ	4-10 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ը) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Կոնցեսիայի պայմանագրեր

Ընկերությունը ճանաչում է ծառայությունների մատուցման կոնցեսիայի պայմանագրից առաջացող ոչ նյութական ակտիվը, երբ ստանում է կոնցեսիայի ենթակառուցվածքից օգտվելու համար վճար գանձելու իրավունք: Կոնցեսիային պայմանագրի շրջանակներում շինարարության կամ արդիականացման ծառայություններ մատուցելու դիմաց որպես հատուցում ստացված ոչ նյութական ակտիվը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին գործող իրական արժեքով՝ հիմք ընդունելով մատուցված ծառայությունների իրական արժեքը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեքկումից կորուստները:

Ծառայությունների մատուցման կոնցեսիայի պայմանագրից առաջացող ոչ նյութական ակտիվի գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետն իրենից ներկայացնում է այն ժամկետը, որը սկսվում է այն պահից, երբ Ընկերությունը կարող է վճար գանձել է կոնցեսիայի ենթակառուցվածքից օգտվողներից մինչև կոնցեսիայի ժամկետի ավարտը:

(ii) Այլ ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռք բերված այլ ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեքկումից կորուստները:

(iii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iv) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի գծով՝ հանած մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում՝ դրանց շահագործման համար մատչելի դառնալու պահից՝ կիրառելով գծային մեթոդը, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

- կոնցեսիայի ոչ նյութական ակտիվներ Կոնցեսիայի պայմանագրի գործողության ժամկետը
- այլ 5-15 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(թ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այս ֆինանսական ակտիվները ներառում են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները: Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այսպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ստանալ պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտը, ապահովել տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքը, ֆինանսական ակտիվների ժամկետները համապատասխանեցնել համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետներին կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի կատարողականը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Ընկերության ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում բիզնեսի ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի, թե՛ հավաքված դրամական հոսքերի վրա:
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեզրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված

գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ընկերությունը իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասին: Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Ընկերությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չափանիշի հետ անհամապատասխանությանը (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Ընկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային

արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք գեչվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Ընկերությունը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Ընկերությունը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ: Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից,

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները գուտ ստացված վճարներով և գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի գեղջված ներկա արժեքից: Եթե փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացած ժամկետի ընթացքում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ

ելության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապահանջման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(ժ) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ի) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, ինչպես նաև Ընկերության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ներառում է ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Ընկերությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ բաժանորդն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Ընկերության նկատմամբ, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի համապատասխան քայլեր, կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 365 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում կազմակերպությունը ենթարկված է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացում են պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված պարտքային կորուստների գնահատականը: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի կարճ ժամկետի պատճառով ակնկալվող պարտքային կորուստները չեն գեղջվում:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից փոխառության կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունը այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- Հավանականությունը, որ փոխառուն կսնանկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Իր ֆիզիկական անձ բաժանորդների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան երեք տարի ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝

հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է վերջինիս գնահատված փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին բնորոշ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները տեղաբաշխվում են՝ դրամաստեղծ միավորի կազմի մեջ մտնող ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները հավասարաչափ հիմունքով նվազեցնելու համար:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(i) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում փողի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղջի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(իւ) Վարձակալություն

Ընկերությունը կիրառել է ՖՀՄՍ 16-ն օգտագործելով փոփոխված հետընթաց մոտեցումը և, այդ իսկ պատճառով, համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել և շարունակվում է ներկայացվել ՀՀՄՍ 17 և ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 4 պահանջների համաձայն: ՀՀՄՍ 17 և ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 4 պահանջների համաձայն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունն առավել մանրամասն բացահայտվում է առանձին:

2019թ. հունվարի 1-ից կիրառվող քաղաքականություն

Պայմանագրի սկզբում Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը: Գնահատելու համար, թե արդյոք պայմանագրով փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը, Ընկերությունն օգտագործում է ՖՀՄՍ 16-ի վարձակալության սահմանումը: Այս քաղաքականությունը կիրառելի է 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո կնքված պայմանագրերի համար:

(i) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ

Ընկերությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մատով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությամբ Ընկերությանը չի փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի արժեքը չի արտացոլում, որ Ընկերությունը կիրառործի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում հիմնական միջոցների համար:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ զեղչված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Ընկերությունը որպես զեղչման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Ընկերությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հետևյալ վարձավճարները.

- հաստատուն վճարումները, ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները,
- վարձակալության փոփոխուն վճարումները, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, և որոնք սկզբնապես չափվել են՝ կիրառելով մեկնարկի ամսաթվին գործող ինդեքսը կամ դրույքը,
- գումարները, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և
- գնման օպցիոնի իրագործման գինը, եթե Ընկերությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ օպցիոնը, վարձավճարներն օպցիոնով նախատեսված նորացման ժամանակաշրջանի համար, եթե Ընկերությունը խելամտորեն համոզված է, որ կիրառործի այդ երկարաձգման օպցիոնը, ինչպես նաև վարձակալությունը դադարեցնելու

հետ կապված տուգանքները, եթե Ընկերությունը խելամտորեն համոզված չէ, որ վաղաժամ չի դադարեցնի վարձակալությունը:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Այն վերաչափվում է, եթե առկա է ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ որպես ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության արդյունք, առկա է մնացորդային արժեքի երաշխիքի շրջանակներում վճարման ենթակա գումարների Ընկերության գնահատականի փոփոխություն, եթե Ընկերությունը փոխում է գնման, երկարաձգման կամ դադարեցման օպցիոնն իրագործելու իր գնահատականը, կամ եթե առկա է վերանայված ըստ էության հաստատուն վարձավճար:

Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև զրո:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորություններն Ընկերությունը ներկայացնում է առանձին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Ընկերությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների և կարճաժամկետ վարձակալությունների համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն՝ փոփոխուն վարձավճարները, որոնք կախված չեն ինդեքսից կամ դրույքից, օրինակ՝ չեն արտացոլում շուկայական դրույքների փոփոխությունները, չպետք է ներառվեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ: Մուլտիգիպալ կամ դաշնային հողատարածքների վարձակալությունների հետ կապված, որոնց դեպքում վարձավճարները հիմնված են հողատարածքի կադաստրային արժեքի վրա և չեն փոխվում մինչև այդ արժեքի կամ կիրառելի դրույքների (կամ այդ երկուսի) հաջորդ վերանայումն իրավասու մարմինների կողմից, Ընկերությունը որոշել է, որ ներկայումս կիրառվող վերանայման մեխանիզմի համաձայն վարձակալվող հողատարածքների վարձավճարները չեն կարող դիտարկվել ոչ որպես փոփոխուն վարձավճարներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, ոչ էլ որպես ըստ էության հաստատուն վարձավճարներ, և այդ իսկ պատճառով, ներառված չեն վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ:

(ii) Ընկերությունը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում Ընկերությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձատու, ապա այն վարձակալության սկզբում որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական թե գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Ընկերությունն ընդհանուր գնահատում է, թե արդյոք վարձակալությունով փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս՝ Ընկերությունը դիտարկում է որոշ հայտանիշներ, օրինակ՝ թե արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Գործառնական վարձակալության գծով ստացված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես «այլ հասույթի» մաս:

Որպես կանոն, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, որն Ընկերությունը կիրառում էր համադրելի ժամանակաշրջանում, չէր տարբերվում ՖՀՄՍ 16-ով նախատեսված քաղաքականությունից:

28. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2020թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ Ընկերությունը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Ընկերությունը ներառում պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գանահատելու համար պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար: Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ փոփոխությունների կիրառման կուտակային հետևանքը ճանաչվում է որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների սկզբնական մնացորդի ճշգրտում՝ ըստ կիրառելիության: Համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: Ընկերությունը որոշել է, որ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա բոլոր պայմանագրերը կավարտվեն մինչ փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը:

(բ) Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում. Փուլ 2 (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

Փոփոխություններն անդրադառնում են այն հարցերին, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ուղենիշային տոկոսադրույքի փոփոխման արդյունքում, ներառյալ փոփոխությունների ազդեցությունը պայմանագրային դրամական հոսքերի կամ հեջավորման հարաբերությունների վրա՝ ուղենիշային տոկոսադրույքն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքով փոխարինելու արդյունքում: Փոփոխությունները նախատեսում են գործնական բնույթի ազատում ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 որոշակի պահանջներից, որոնք վերաբերում են.

- ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով պայմանագրերով նախատեսված դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություններին և
- հեջի հաշվառմանը:

(i) Դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն

Փոփոխություններն Ընկերությունից կպահանջեն հաշվառել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունը, ինչը պահանջում է թարմացնել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման հետ կապված:

IBOR դրույքով ֆինանսական գործիքների բացակայության հետևանքով, Ընկերությունը չի ակնկալում որևէ ազդեցություն IBOR-ի անցման հետ կապված:

(ii) Հեջի հաշվառում

Փոփոխությունները նախատեսում են բացառություններ հեջի հաշվառման պահանջների հետ կապված հետևյալ ոլորտներում.

- Թույլատրելի փոփոխություն հեջավորման հարաբերության նախորդման հետ կապված՝ արտացոլելու բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխությունները.
- Բարեփոխումով պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար դրամական հոսքերի հեջում հեջավորված հողվածի գծով փոփոխություն կատարելիս՝ դրամական հոսքերի հեջի պահուստում կուտակված գումարը կդիտարկվի որպես այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի վրա հիմնված, որով որոշվում են հեջավորված ապագա դրամական հոսքերը.
- Երբ հողվածների խումբը նախորդվում է որպես հեջավորված հողված, և խմբի հողվածի հետ կապված կատարվում է փոփոխություն բարեփոխումով պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար, հեջավորված հողվածները բաշխվում են ենթախմբերի հեջավորվող ուղենիշային տոկոսադրույքների հիման վրա.
- Եթե Ընկերությունը ողջամտորեն ակնկալում է, որ այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքն առանձին նույնականացվող է 24 ամսվա ընթացքում, ապա չի արգելվում տոկոսադրույքը նախորդել որպես պայմանագրորեն չհասկոթողված ռիսկային բաղադրիչ, եթե այն առանձին նույնականացվող չէ նախորդման ամսաթվի դրությամբ:

Հեջի հաշվառման բացակայության հետևանքով Ընկերությունը չի ակնկալում որևէ ազդեցություն IBOR-ի անցման հետ կապված:

(iii) Բացահայտում

Փոփոխություններն Ընկերությունից կպահանջեն բացահայտել լրացուցիչ տեղեկատվություն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում առաջացող ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության և ռիսկերի կառավարման համար իրականացվող համապատասխան գործունեության վերաբերյալ:

(iv) Անցում

Ընկերությունը մտադիր է կիրառել փոփոխությունները 2021թ. հունվարի 1-ից: Փոփոխությունների կիրառումն ազդեցություն չի ունենա 2020թ. կամ նախորդ ժամանակաշրջանների համար ներկայացված գումարների վրա:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրերի փոփոխություններ»